Incipit liber quartus.

De ſpōſalibꝰ ⁊ matrimonijs.

Bonifa. viij. Sponſalia pura ⁊ certa ex ɔſenſu valida licet al's nullā inducāt publicam honeſtatē q̄ habet dirimere ſequētia ſpōſalia: ſꝫ nō ꝓcedētia quā publicā honeſtatē nō inducūt ſpōſalia conditionalia ante conditionis euentū. h. d. Jo. an. ca. I

a Ex ſpō b ſalibꝰ puris c ⁊ certis etiā d ſi conſangui e nitatis affi f nitatis frigiditatis religiōis g aut alia quauis ratione ſint nulla: dummodo nō ſint nul h la ex defectu: conſenſus oriꝫ efficax ad impediendum ⁊ dirimendū ſequentia ſponſalia vel matrimonia: nō aūt ad ꝓ i cedentia diſſoluendū impedi k mentū iuſticie publice honeſtatis. Quare ille q̇ ſpōſalia pure ac determinate cuꝫ aliq̄ muliere contraxit: ⁊ poſtmodū cū ſecūda prioris conſan l guinea ideꝫ fecit: ex priorum ſponſaliorū vigore quibus ꝑ publice honeſtatis iuſticiam ex ſcōis ſpōſalibus ſubſecu m tam minime derogaꝫ ad matrimoniū ɔ̄hendū cuꝫ prima n o remanet obligatꝰ. Ille vero q̇ ſpōſalia cū aliqua muliere ſub cōditione contraxerit p ſi poſtmodū ante cōditionis euentū cū alia ꝓoris conſanguinea ꝑ verba cōtraxerit de q p̄ſenti: cū ſecunda remanere debebit: cum ex ſponſalibus r conditionalibus ante conditionē extantē: ſicuti conſen/

Diuiſio — Ex ſponſalibus. Sunt due ptes. Primo tractat de ſpōſalibꝰ puris. Primo in genere. Secundo in ſpecie. ibi: Quare. Secunda tractat de conditionibꝫ. ibi: Ille ꝟo Joh. an. Emanauit ad declarationē eoꝝ que no. xxvij. q. ij. ſi quis deſpōſauerit. ij. ſ. e. ti. ad audiētiam.

Quid ő cō ditionalib — a Puris. Cōditionalia nō inducunt publice honeſtatis iuſticiam: vt dicitur in fine.

b Certis. Ut ſi ꝓmiſit ducere bertā filiā Titij:

Qn̄ dicaꝫ certa ⁊ qn̄ incerta — incerta ſūt qn̄ ꝓmiſit ducere vnā ex filiabꝫ titij. ad hoc. ſ. eo. c. ex litteris. ij.

Qn̄ ſꝫ conſanguitas — c Cōſanguinitatis. ſcꝫ infra gradum q̄rtum. ſ. de ɔſang. non debet. ⁊ iſte erat caſus. ſ. e. ad audientiam.

d Affinitatꝫ.

An ſemꝑ affinitas dirimat — In ꝓmo genere ⁊ quarto gradu vl' citeriori. ſ. de ɔſang. ⁊ affi. nō debet. ⁊ cū talis affinitas annullat m̄rimonium qn̄ ꝓceſſit. ſecꝰ ſi ſecuta fuerit de eo q̇ cog. ɔſan. vxo. ſue diſcretionē.

Additio — e Frigiditatis. ſ. de frigi. ꝑ totū. (⁊ vi. diſtinctionēꝫ quā ſcripſi. e. ti. fraternitatꝫ in fi. Jo. an.)

f Religionis Precedētis. (⁊ approbate. ſ. ő vo. c. vno.) quia nūc nullū eſt matrimoniū vl' ſpōſalia. ſi ſeq̇tur tunc diſſoluit ſpōſalia: vt. ſ. de cōuer. ɔiu. ex publico. ⁊. c. ij. g Alia. Sicut dicebat p̄dictꝰ canon. xxvij q. ij. ſi quis deſponſauerit. ⁊ multe alie cauſe reperiunꝫ puta votū ſolēne: cognatio ſpiritualis ⁊ legalis: ⁊ reliqua impedimenta: vt dixi in ſumma. iiij. li.

h Conſenſus. Puta ɔ̄cta ab infante vel furioſo. ſ.

Additio — eo. dilectꝰ. de deſpon. impu. lr̄as. ⁊. c. acceſſit (vel ꝑ locū vbi locus eſt potēs ſm̄ Uin. q̇ ſic no. e. ti. ad audiētiā. ⁊ Arch. hic ad hoc. xxij. q. ij. ne quis. ꝟ. illud aūt. fa. ſ. de ſen. excom. c. j. ⁊ ꝙ ſcripſi de deſpon. impu. duo puerí. ſuꝑ. v. glo. Jo. an.) i Diſſoluendum. Bene ergo dicebāt Hug. Jo. et ſui ſequaces q̇ dicebant monachum ſacerdotē frigidum ⁊ ſimiles perſonas cōtrahēdo cum aliqua impedire omnes cōſanguineos ɔtrahere cū eadē: vt no. Inno. in p̄di. c. ſi quis deſponſauerit.

k Publice honeſtatis. ſ. e. ſponſam. publice eni honeſtum eſt exquo cōſanguineus meus. (viuēs vel mortuus. ⁊ vi. ꝙ ſcripſi de hoc impedimento publice honeſtatis in tractatu ſuper ipſo habitu in concilio Lugdunen̄. in decre. nō debet. de cōſan. ⁊ affi. ſuꝑ glo. vt melius) cōſenſerit in bertā: ꝙ ego illā habere non poſſim.

Additio

l Idem fecit. ſ. q: ſponſalia cōtraxerit. Spōſalia ꝟo ſunt futurarū nuptiarum ꝓmiſſio. ff. eo. ti. l. j. xxx. q. v. noſtrates. vnde aduerte ſi cum prima cōtraxerit de futuro ⁊ poſtmodū cū ſcđa cōſanguinea in ꝓhibito gradu codē mō ɔtraxit. ⁊ ſcđaꝫ cognouit nec ꝓmā habere poterit ꝓpter affinitatē ſuperuenientē: que ſoluit ſponſalia de futuro: vt. ſ. ő eo q̇ cog. ɔſan. vx. ſue. veniēs. j. ⁊. c. ex litteris. ſecundaꝫ habere non poterit: q: publice honeſtatis iuſticia illum cōtractū impedit et dirimit: vt. ſ. rn̄. ꝓxi.

m Derogaꝫ.

Nota — Nota ꝙ licet ſuꝑueniēs affinitaſ diſſoluat ſpōſalia de futuro: ſuꝑuenies tn̄ iuſticia publice honeſtatꝫ ipſa non diſſoluit: ⁊ merito. ſcđa eni ſponſalia tolluntur ꝑ publice honeſtatis iuſticiā ex ꝓmis inductā. nō ꝫ ex ſecūdis pōt eſſe honeſtas q̄ tollat primam. ⁊ eſt ſimile. lvij. diſtin. ſ. quis.

n Obligatuſ. Niſi cū alia ipſiꝰ conſanguinea ɔ̄heret ꝑ ꝟba de p̄n̄ti. ſ. co. ſi inter. vl' ſupueniret aliquod de his impedimentis q̄ dixi i ſummula circa ꝓn.

o Ille vero. Reprobaꝫ opi. Inno. no. de ſpon. duoꝝ. c. j. vbi dicebat ꝙ ꝑ ſponſalia ſub ɔditione ɔtracta inducitꝫ publice honeſtatis iuſticia. Hoſt. ɔ̄. ſ. eo. ad audientiam Jo. an.)

p Ante. Secꝰ ſi poſt: q: tūc nō deeſſet cōſenſus: ſed eſſet ꝑinde ac ſi a ꝓncipio pure ɔtraxiſſet.

Additio — q Preſenti. Quid ſi ɔtrahit. (cuꝫ cōſanguinea ꝓme de qua loquitꝫ lr̄a Jo. an.) ꝑ ꝟba de futuro: nūq̇d ſoluta ſūt ꝓma ſpōſalia ɔditionalia: credo ꝙ ſic. ſi enim ꝓma ſponſalia inducūt publice honeſtatis iuſticiā: ꝑ iuſticiam publice honeſtatis ſuperuenientē: ex ſecundis nō ſoluunꝫ: vt. ſ. ꝓxi. rn̄. ſed ſi ꝑ ꝓma non inducitꝫ iuſticia: puta ꝙ ꝑ iuſticiā ſuperuenientē ex ſecūdis bn̄ ſoluanꝫ ꝓma: licet in veritate ꝓma ſpōſalia dicenda non ſint: exquo cōſenſus defecerat: vt hic. ſic eni eſt in alijs impedimētis. ſ. de eo q̇ cog. cōſan. vxo. ſue. veniens cū ſi. vn̄ ſi poſt ſcđm cōtractū ſuꝑueniat cōditio. dico ꝙ ꝓmum matrimoniū ɔſūmare nō pōt. publica eni honeſtas nō inſurgit a die cōtractus: ſed a die conditionis. ⁊ ideo publica honeſtas que ꝓuenit conditionēꝫ habet matrimoniū impedire ⁊ dirimere: vt. ſ. j. rn̄. cuꝫ ꝑ hoc reddatur inabilis ꝓme. de iureiurā. quēadmodum.

r Conditionē. Hec verba itelligas niſi interueniat carnis copula: q: tūc receditꝫ a conditione. de cōdi. ap. de illis. (⁊ de hoc ſatis. e. ti. per tuas Joh. an.) Et ſic eſſet ibi conſenſus ⁊ matrimonium. vnde tum propter affinitatem: tum propter iuſticiam non teneret matrimonium poſtea cū cōſanguinea contractuꝫ. ⁊ intellige de conditione honeſta: nō de tali que habeaꝫ ꝓ nō adiecta. ſ. de cōdi. appo. c. vlti. q: illa inducerent publicam honeſtatē ac ſi pure contracta fuiſſent. (Itē intel

ligas de ꝯditione de futuro: nō de pñti vel pterito ꝙ ꝓbat Jo.an. ꝑ hāc lrām que dicit añ ꝯditionē extantē ꝛc. Jo.an.) ꝛ no. Hoſti. ſ.eo. ad audientiā ꝙ ſi q̄s ſub tali ꝯditione ꝯhat cū aliq̄: ꝓmitto ꝙ te ducā in vxorem ſi deo ꝛ eccl'ie placuerit: poſtea cōperto impedimēto: ꝛ ſolutis ſpōſalib⁹ ꝯhat cū ꝯſanguinea illi⁹ tenet cōtractus: et lꝫ hec ꝯditio intelligat̄ etiā ſi non appo nat̄: tñ qñ nō exprimit̄ cōſenſus pur⁹ remanet: cōditiones enim tacite non faciunt obligationē ꝯditionalē. ff. de con di. ꝛ demon. l. cōditiones extrinſecus. ꝛ no. de iureiur. quēadmodum. tacitū tñ ſi exp̄mat̄ facit rē ꝯditionalē. ff. de leg. j. ſi ita legatū. §. j. vbi conditio ſi volet poſita in pſona legatarij. (vl. ꝙ no. ff. de condi. ꝛ demō. l. aliq̄ñ. Jo. an.) facit conditionale legatum ꝛ exp̄ſſa nocent. que non expreſſa non nocent. ff. de re. iur. expreſſa.

Additio

ꝑ ſ. c. ſolutionē quā dixi. j. de reg. iur. non firmat̄ eo. li. ſcꝫ ꝙ ſolo tpis tractu nō firmat̄ qđ a principio nō valebat. ſed nouo ſubſequēti ꝯſenſu interdū tacito: interdū exp̄ſſo (Jo. mo. dicit ꝟo vel p̄ſumpto alle. ff. loca. itē q̄ritur. §. fi. ꝛ. l. ſe. Jo.an.) bñ vt h vides: ꝛ ibi plenı⁹ dixi. Additio

ſū nō habētib⁹ ꝛ meritis nulla publice honeſtatis iuſticia oriat̄. De deſponſatione impuberum. Bonifacius. viij.

Sponſalia amborū infantiū vel alteri⁹ tm̄ ꝑ ſupuenientiā maioris etatis nō validātur nec publicā honeſtatē inducunt: niſi fuerit ratificata tacite vel expreſſe. h. d. vſq̄ ad. §. Idem quoq̄. Bo. ca. I

Si infanteſ adinuicē vel vnus maior ^a ſeptēnio ꝛ alter ^b minor ſpōſalia cōtraxerint: ^c ipſi vel parentes ꝓ eis niſi ꝑ cohabitationē eoꝝ mutuam: ^d ſeu al's verbo vel ^e facto ipoꝝ liquido appareat eoſdē in eadē voluntate factos maiores ſeptēnio ꝑdurare: ſponſalia hmōi que ab initio nulla erāt: per lapſum dicti tpis ^f minime ꝯualeſcunt: ꝛ ideo cū ſint nulla rōne defectus ꝯſenſus publice honeſtatis iuſticiā non inducūt. ^g ^h Idē q̄q̄ ſi pubes vel impubes vel duo impuberes nō ꝓximi pubertati ꝛ in q̄b⁹ etatē malicia nō ^i ſupplebat ꝑ ꝟba cōtraxerint de pñti. ſponſalia enī illa q̄ iuris interp̄tatione tm̄ fuerunt ^k ſpōſalia de futuro. lꝫ ꝟba cōſenſum exp̄mentia de pñti ha ^l berent ꝛ m̄rimoniū ꝯtrahere intenderent cōtrahentes per aduentum pubertatis in matrimonium non tranſeunt de preſenti: nec matrimonium quod vt matrimonium etate non tenuit prohibente: per lapſum dicti tpis ꝯualeſcit: niſi ꝑ carnis copulā ſubſecutam: ^m vel aliquē modū aliū ꝯtrahētes eoſdē cū eiuſdē pſeuerantia ^n voluntatis ad pubertatis tpa puenıſſe cōſtiterit euidenter. ꝑ dictū tñ ꝯtractū qui valuit vt potuit nō ſicut agebatur publice honeſtatis iuſticia eſt inducta. ^o Porro ex

g Inducūt. ſ. eo. c. proxi. h Idē quoq̄. Spōſalia ꝑ ꝟba de pñti cōtracta inter impuberē ꝛ puberē vel inter ipuberes nō ꝓximos pubertati valēt vt ſponſalia de futuro: nec i m̄rimoniū trāſeunte ex ſola pſeuerātia etatis: niſi aliť approbēt̄ inducūt tñ publicam honeſtatē. hoc d. vſq̄ ad. §. Porro Bo. i Supplebat ſ. de ſpōſa. veniens. et. ca. ad id qđ. ſ. e. puberes: et. c. de illis. Et ſic no. ꝙ ſi malicia ſuppleat etatē ꝯtrahere poterūt m̄rimoniū: ꝛ ꝯcor. ſ. eo. c. vlti. ꝛ. c. de illis. et eſt hoc ꝯ opi. Tā. et Hoſti. (q̄ adhuc h placet archi.) q̄ dixerūt i p̄di. decre. de illis ꝙ ad hoc vt teneat malicia ſuppleat etatē: req̄rit̄ ꝙ inuicē ſe cognouerint cū de h aliter cōſtare nō poſſit ex q̄ ſūt minores. ſꝫ Gof. ibi ꝯ cui cōcor. Ber. Inno. ꝛ Abb. ꝛ h verū: ꝛ h approbat̄. Quid ſi puer minor. xiiij. an. multas mulieres cognouit: ꝛ mulier minor xij. an. a plurib⁹ eſt cognita: hi ꝯhunt m̄rimoniū (ſil' vel cū diuerſis nō curo. Jo.) quis hꝫ dicere tale m̄rimoniū p̄ter carnalē ad inuicē copulā nō tenere. k De futuro. Approbat̄ ꝙ no. Ala. Tā. Ber. Gof. Inno. ꝛ Hoſ. ſ. e. a nobis. ꝓbat̄ olim h ꝑ decre. ſ. eo. atteſtatiōes. et c. vl. ꝛ. ſ. de ꝯdi. ap. ſup eo. (ad hoc inducit̄ ꝙ nō ſemp ꝟba de pñti hñt ꝯſenſuꝫ de pñti Jo.an.) ſepe enī extra id qđ agit̄ tacita naſcit̄ obligatio. ff. cōmo. ſi is cui cōmodatū. §. vl. l M̄rimoniū. Et nō ſpōſalia: vñ nō videbāt̄ ſpōſalia: ad h. ſ. de offi. dele. cū ſup. ff. de ſpon. q̄ſitū. C. ſi q̄s alteri vel ſibi. l. multū intereſt. nec m̄rimoniū: q2 etas ꝓhibebat: ſꝫ p̄mū falſū vt hic vides: ſic no. illō generale ſi nō valet vt ago valeat vt valere pōt. ſ. e. a nobis. m Modū aliū. Vt q2 ſimul cohabitauerūt (ꝛ h ſolo caſu intelligit h ꝟbū. dixi hic nō aduertēs ꝙ dixi in tex. ſup. ꝟ. aliud Jo.an.) vel ſe ꝯiuges nomiabāt ꝛ amplexabant̄ vt ꝯiuges. n Pubertati. Statim ꝗ fugere debet q̄zcito pōt: qđ dic. ſ. de ſpon. ad id quod. ꝛ reprobat̄ opi. Pe. de ſamp. no. ſ. eo. ti. c. vl. per abbatē (vt ibi ſcripſi. in fi. Jo.an.) o Porro Sponſalia ꝓ abſentibus filijs nō tenēt niſi ipis preſentibus

Additio

Additio

Diuiſio

Additio

Si infantes adi. Sūt

Diuiſio tres partes. Prima tractat de ſponſalibus contractis ꝑ infantes ambos vel alterū. Scđa ibi: Idem quoq̄. de matrimonio cōtracto ꝑ impuberes. Tertia ibi: Porro de ſpōſalibus ꝯtractis ꝑ parentes ꝓ filijs ꝛ iſtud ſufficiat ꝓ diuiſione ꝛ ſumma: quia ſummando nō pōt breuis recitari. (realē enī ꝛ pulcherrimā formā habuit hec decre. determinat autē principiū no. xxx. q. ij. c. vno. ꝛ. ſ. eo. lrās. alie diuerſe determinationes. j. ponunt̄ in gloſis Joh.an.) a Infantes. Qui ſponſalia cōtrahere nō pñt cum etas illa quod videat ignoret. C. de fal. mo. l. j. ad hoc. ſ. eo. de tempo. or. nullus. C. de iur. deli. ſi infanti (ꝛ. xxx. q. ij. §. j. Jo.an. b Septennio. Nota ꝙ licet quo ad pubertatē inchoandā. In finienda enim non eſt in ſexu differentia. In vtroq̄ enī ſexu finit̄ pubertas et cura finito. xxv. anno. C. ſi mi. ſe. ma. dix. l. j. Si ma. fac. ſine decre. l. fi. inſti. de cura in prin. Jo.an.) ſit in ſexu differentia in numero annorū. ſ. eo. puberes. ꝛ. c. continebat̄. quo ad infantiā ſecus. q2 vterq̄ infans minor ſeptēnio: vt hic. ꝛ. ſ. eo. lrās. ꝛ. c. acceſſit. c Eis. Ignorātib⁹ vel ſciētib⁹ nō curo. lꝫ aliter in maiorib⁹ vt infra. §. porro. d Verbo. Quia poſt ſeptēniū adinuicē vocāt ſe ſponſos. e Vel facto. Vt quia poſt ſeptēniū ſecū iacet: vel eā oſculatur vt ſponſus vel his ſimilib⁹. et ſic nō refert an q̄d fiat ꝟbo vel facto. de ap. dilecti. ꝛ. c. vt noſtrū. ꝛ ad hoc cōcor. de reſti. ſpo. ex pte. f Cōualeſcūt. j. de reg. iur. nō firmat̄. ꝛ intellige

Infantia quid

Nota